

Előfizetési árak:
 Évesre ----- 12 ft.
 Félévre ----- 6 "
 Negyedévre ----- 3 "
 Egy hónapra ----- 1 "
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Fleiss Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagyberek, Uri-utca 576. sz.,
 haván az előfizetők és a lap
 méltóságára vonatkozó felszám-
 lások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Berek,
 Zápalya-utca 1-és szám,
 haván a lap szerkesztési részét, illetve
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 azonnal az összes hirdetői
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Erdélyi Sándor beszámolója.

Nagyberek, június 6-án.

(—) Az egyházpolitikai javaslatokat ma már olybá vehetjük, mintha teljesen megvolnának, mert ahhoz kétség sem férhet, hogy az a néhány paragrafus, melynek törvénybe iktatása még hátra van, a legközelebbi tárgyaláson sikerrel fogja megjárni a törvényhozás retortáját. Ebbeli reményünket különösen két körülményre alapítjuk; az egyik az, hogy az ultramontan reakció ereje szavazásról szavazásra határozottan csökkent, s így annak, miután a harmadik szavazásnál az ellenállás már minimális volt sikerében, a negyedik alkalommal zérusra kell leolvadnia, — a másik körülmény pedig az, hogy a nagy, alapvető reformoknak, t. i. a polgári anyakönyvvezetésnek és kötelező polgári házasságnak érélyes és gyors végrehajtása, aminek a Bánffy miniszterium neki fogott, teljesen le fogja lohasztani a néppárti klerikális agitáció erejét, amennyiben e törvényeknek végrehajtása után egyrészt az ultramontan izgatónak be kellend látások, hogy további erőlködésük teljesen hiábavaló, másrészt meg azoknak, akiket a klerikalizmus jelszavai félrevezettek, okvetlenül ellenkező meggyőződésre kell jönniök, arra t. i. hogy az egyházpolitikai javaslatok semmiképen sem veszélyeztetik a vallásosságot, hanem ellenkezőleg, nálunk is ép úgy fogják erősíteni és szilárdítani a vallásos érzületet, mint Európa legtöbb államában, ahol ilyen törvények már évtizedek óta érvényben vannak és ezen felül ezek a reformtörvények — miként Erdélyi Sándor igazságügyminiszter beszámoló beszédében nagyon helyesen és találóan mondotta — hazánk újabb eszedéves fennállásának legbiztosabb alapkövét fogják képezni, mert a békét, a türelmességet és az önzetlent, tiszta felebaráti szeretetet megállapítják, mely minden magyar állampolgárt felekezeti különbség nélkül teljesen egyenlővé tesz.

Valóban Erdélyi Sándor igen helyesen cselekedett, midőn választói előtt, kiknek zöme a néphez tartozik, e kijelentéseket nyomatékkal hangsúlyozta, mert azon vádakkal és ráfogásokkal szemben, amelyekkel a szabadelvű pártot és főképp az általa inaugurált egyházpolitikát kezdettől fogva az összes antiliberális elemek folyton illették, nem lehet elégszer ismételni az igazságnak szent szavait.

Erdélyi igazságügyminiszter a kormány jövőbeli programját is körvonalozta, s e tekintetben különösen a közigazgatás reformjáról és a kuriai bírásokodásról szóló törvényjavaslatok a legfontosabbak. Az persze nagy kérdés, hogy ezeknek megvalósítása minő akadályokba fog ütközni, mert a mi parlamentünkben a kormánybuktatás lévén az ellenzéki pártok egyetlen és legfőbb célja, ehhez a felfogáshoz képest az ellenzéki pártok mindent elkövetnek arra, hogy a kormány munkáját megnehezítsék és lehetetlenné tegyék.

Ez a felfogás az, amely az ellenzéknek arra is elragadja, hogy gyakran nem közérdekű, kicsiny jelentőségű dolgokat terjedelmesen, nagy zajjal tárgyal, mert ez által is hátráltatni lehet a komoly munkát. Az igazságügyminiszter maliciozus, de találó megrovással mutatott rá erre a praktikára és egytural a nyugodt önérték hangján hívta föl választóit, hogy vizsgálják meg, hogy hol dolgoznak komolyan, és csatlakozzanak oda és dolgozzanak. Ez az egyetlen út, mely a haza javára vezet!

Az Emke jubileuma.

Székelyudvarhely, jun. 5.

Reggel fél 9 órakor a városzásán gyűltek össze a közgyűlés tagjai, még pedig oly tekintélyes számmal, hogy ehhez hasonló népeségű Emke-gyűlést ritkán lehetett látni. Mindent lelkes ünnepi hangulat uralkodik a székely vár falai között. A közönség folyton gyűlekezik a városháza felé, ragyogó színes kép tárul a szemlélő elé, az igazi székely jellegű arczokon, a

szép leányok és asszonyok látásával gyönyörködik az idegen közönség.

Kilenc órakor a városzásánál összegyűlekeztek a róm. kath. templomba mentek. A róm. kath. egynevezett felső templomban zenés mise volt, melyet Jung Cséke Lajos plébános szolgált.

A közgyűlés.

A mise után délelőtt tíz órakor a közönség az ev. ref. templomba vonult.

A templom szufolásig megtelt. Nagy szödel borított asztal mellett az Emke tisztikara foglalt helyet, élén az elnökkel, ki mellett az egyesület alelnökei ültek.

A közgyűlést megelőzőleg az udvarhelyi dalegyesület énekelt hasznias dalokat.

Ezután Bedő Ferencz ev. ref. lelkész emlékedett szellemű szép imát mondott.

Most gróf Bethlen Gábor elnök tartotta megnyitó beszédét, mely rossz benyomást tett a jelenvolókra, mert a politikát vitte be az egyetbe. A nemes gróf nagyon elvetette a súlykot, midőn tisztán ellenzéki viselkedésből azt a merész és alaptalan vádat emelte a kormány ellen, hogy megvonta támogatását az egyesülettől. Hiába hangsúlyozta a gróf, hogy nem ellenzéki pártállása mondatja vele e „szelid“ kifakadást, — ezt a vádat nem hiszi el neki senki, nem különösen akkor, midőn egy erdélyi mágán, br. Bánffy Dezső áll a kormány élén és midőn a kabinetnek egy másik erdélyi mágán, br. Jósika Sámuel is tagja.

Ezután Sándor József alelnök-főtítkárr bejelentette a képviselőket.

A jelenlevők közt vannak gr. Apponyi Albert, Barsay Kálmán, Batthyányi Tivadar, Bartha Miklós, Berzeviczy Albert, gr. Bethlen Gábor, gr. Bethlen Bálint, Bornemissza Lajos, ifj. Dániel Gábor, Mamusich szabadkai polgármester, Gaál Domonkos kisküküllői alispán, dr. Gyútrky Géza, a felvidéki egyesület képviselője, Geréb Béla marosvásárhelyi polgármester, Horváth Gyula, Horánszky Nándor, Hoitsy Pál, Issekutz György, Kiss Ferencz, Győr szabad kir. város főjegyzője, Kormos Béla versecsi közjegyző (Délmagyarország egyetlen képviselője).

A „TORONTÁL” TÁRGYAJA.

Felolvasás a pumpolásról.

Ira: Dobák Emil.

Még a régi jó világban esett meg egyszer, hogy egy vendégszerető falusi portáhos megállított két városi vendég: a háziurnak két régi jó osimborája.

Es a két vendég csupa unalomból fejébe vette, hogy ők azért jöttek ki falura, hogy megörbődjenek a jó lelkű házi gasda ajánlatgott is vendégeinek mindenféle módszert, de bizony ezek csak nem akartak erőre kapni.

Egyszer a mesőn meglátnak két juhászbojtárt, a kik unalomból ttlekedtek. Ez akrobatikus népmulatság a két városi emberben azt a genialis gondolatot szültte, hogy ők is birkózással fogják fejleszteni erőiket. Ugy is tettek. Haza mentek, neki gyűrköstek és első kísérletre gyönyörűen helyben hagyták egymást. Az erőproduktió azonban naponkint sürűbben ismétlődtek, míg egyszer csak át kezdett az ragadni a házbeliekre is.

Először ugyan cupán a háziasszony verte meg Lidit, mert a libát agyon tömte, de később — a jó példa ragadás lévén — az urfiak is elpáholták a béres gyerekeket. A példa pedig kezdett mindjobban vonzani. Ha ma a szakácsné bubolta meg a kocsiat, mert ellopta a kolbászvéget, holnap már a kocsi husángolta el a szakácsné ideálját, a házi hetest. Ez bujában neki ment a tehénpasztornak, a ki viszont képen-teremtette a bojtárt.

Utóljára is úgy vette elejét a gasda a tanján elharapódzott virtusnak, hogy elverte és kidobta saját szeretett vendégeit.

Igy vagyunk mi is a humoros felolvasókkal. — Van az országnak egy kedvencz vándor humoristája: az örök ifju Sipulus, a ki falrengető kacozajokat provokál a legméltóság teljesebb komolyságu városok legsivárabb lelkű szülőtteiben is. — Az ő genialitása aztán ragadós: támadnak minden városban ösönnel helyi érdekű Sipulusok, kik az ő eleven tolla után bicsegyve, előállanak pár kétségbeejtő viccel; szatirikó-komikó-humorizálnak képes és képtelen tárgyak felett s aztán büszkén vallják magukat humoros felolvasóknak.

A mai közönség azonban roppant felvilágosult; félő, hogy a humoros felolvasók egy szép matiné reggelen úgy fognak járni, mint a mesém két hőse: t. i. elvertettenek és kidobtatnak.

Kartársaim legtöbbjének látóköre nál szélebbel magam sem dicsekedhetvén, megfogamzott az én fejemben is a terv, hogy esen a többé már nem szokatlan uton megyek fel a parnassus egyik alacsonyabban fekvő csúcsára.

Midőn azonban tervemet a humoros felolvasásra vonatkozólag már bejelentettem a rendező bizottságnak, egy ihletett pillanatban még idejekorán feltárlt előttem egész valójában a borzalmas és bajjóslatu sors, melyet fentebb vázoltam s melynek egy humoros felolvasással eléje néznék; miután pedig már a bejelentett pont megtartásától visszalépnem késő volt, elhatároztam, hogy politikus leszek: meghagyom a rendező bizottságot szent meggyőződésében,

hogy én humoros tárgyról olvasok fel a tartok egy komoly témáról szakértészetet.

A mi tárgyatam illoti, az tényleg komoly, mint egy miniszterelnök a lemondás pillanatában, erkölcsös, mint a szini kritikuskok és kimerithetetlen, mint a poéták szívfajdalma; tárgyam: a jog hitelállapota. Sokat ígérő osim, nemde? Hát még ha elárulom, hogy felolvasásom csélja kartársaimnak: a lovagias ügyekben utasó, kávéházakban billiárdosó, apró kalandokat hajhászó s akadémiát kerülő jogász uraknak hitelállapotairól rántani le a leplet! Herosztratesi munka ez, jól tudom, mely kartársaim megvetését fogja maga után vonni, de én mégis megteszem, hadd ismerje meg az utókor és a történelem e kasztot arról az oldalról is, melyet eddig jótékony homály berított: hitelviszonyaik oldaláról.

Tudvalevőleg a jogásznak egyik csalhatatlan ismertetője az, hogy szeret cakaróján tulerjeszkedni, azaz többet költeni, mint a meny nyit anyagi állapotai megengednek neki. Eszen már magában is bűnös tulajdonságukat azonban még azszal fokozzák, hogy a hitelezők kielégítésére járt vagy járatlan utakon sseretnek pönst elöteremteni, hogy ujra hitelre találjanak. S ezek az utak sokszor ördögi praktikáival vannak kifundálva, mert jelszavuk az, hogy pönstüknek lenni kell. — Ha más ember fiának pénst kell, egyszerűen azszal segít magán, hogy legközelebbi ismerőseinek valamelyikét megpumpolja. Est azonban a jogász nem teszi, mert a kikölosönzött pénst vissza is kell fizetnie, pedig es kellemetlen dolog. Kitalálta tehát a pumpnak saját-

lője), gr. Korniss Viktor, Köllő Miklós, Kovács Ferencz apátplébános, László Mihály országgy. képviselő, Meszlényi Lajos, gr. Mikes Zeigmond, Novák Ferencz gyulafehérvári polgármester, dr. Potrobán Nándor ezredorvos, Réthy Lajos tanfelügyelő, Roskovics Ignác festő, Szappanos László családjával (Kecskemétről), báró Szentkereszthy Pál, gróf Teleki László, Tibád Antal, Ugron Gábor, Ugron Zoltán, Ugron Akos stb.

Ugyancsak Sándor József főtitkár bemutatta a közgyűlésre érkezett üdvözléseket. Az üdvözlések közt vannak Wlassich Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter és Jossipovich Imre miniszter üdvözlései, további Bende Imre nyitrai püspök, Darányi Ignác, Röck Pál és Thuróczy Vilmos főispán üdvözlései.

Most Réthy Lajos kir. tanácsos hunyadmegyei tanfelügyelő tartott emlékbeszédet az Emke legnagyobb jóltevője, gróf Kun Kocsárd felett. Lendületes beszédében, mely általános figyelemben részesült, szépen ismertette gróf Kun Kocsárd életének kiváló mozzanatait és alapítványainak jelentőségét.

Sándor József alelnök-főtitkár erre rövid kivonatot adott 146 nyomtatott oldalra terjedő tíz éves jelentéséből. A lefolyt tíz év alatt az egyesület 370.568 forintot fordított segélyekre, 100.000 forint olcsó kölcsönrel támogatta a kulturális intézeteket és 500.000 forinttal támogatta az erdélyi kisipart. Az egyesület felkarolt 170 községben 230 különböző népnevelési intézményt. A törzsvagyony jelenleg 1,162.349 forint évi felhasználható jövedelme 62.993 forint. A tagok száma: 72 örökös, 1861 alapító, 9024 rendes és 3570 pártoló, összesen 14.527.

Sándor József titkári jelentését egyhangulag tudomásul vették.

Ezután a

jubileumi beszédek

következtek.

Berzeviczy Albert az iskolák nemzeti alkotás hivatásáról szólott, rámutatva, hogy az Emkének mily nagy hivatása van ezen a téren.

Gróf Apponyi Albert a kulturmozgalom lényegéről és hivatásáról mondott beszédet.

Ugron Gábor a Székelyföld és Alföld egymást kiegészítő hivatásáról beszélt.

A gyűlés egyik fontos tárgya volt az alapszabályok módosítása.

Horváth Gyula beszédére, melyben az Emke mintaszerű berendezését fejtegette, egyhangulag elfogadta a közgyűlés dr. Gajzágó Manó Emke jogtanácsos azon véleményét, hogy változtatásra nincs szükség, a mi egyúttal a tisztikar és az igazgató-választmány véleménye is volt, mert a mivel az egyesületet ily hatalmas intézménynek

szert, más formáját, mely az előbb említett pumpus internationalis vagy civilis szellemben csupán ezen kasztnak szokása s melyet éppen ezért ünnepélyesen elnevezek ezennel pumpus iuristikusnak.

A pumpus iuristikusnak első s legáltalánosabb alfaja a pumpus domesticus. Ez abból áll, hogy a jogász, midőn elfogy a pénze, ír háza, s kér ujra. Ez eljárás azonban ebben az egyszerű formájában ma már annyira elcsépelet valami, hogy még az első évek (mű nyelven: gólyák) is megvetéssel emlékeznek meg róla; már csak azért is, mert a szülői zsebek rövid idő után türelmetlenekké válnak, s a szülők legmelegebben könyörgő levelek hangjai elől is bedugják füleiket.

Nem megvetendő az a mód sem, mely a könyörtelen szívű apáknak nevető érzéseit csiklandozza meg, s melyeket az előbbivel ellentétben pumpus humorisztikusnak keresztelhetünk el. Egy hosszú levél során leiratnak a ruhatár kezei, melyhez csatolva van maga a garderob is illusztrációkban. Ha sikerült rajzban állítani az elő az egyetlen cipőnek tátongó réseit, a diszkabátnak hasadásait, vagy ha éppen pár sikerült torzképpen van megörökítve az a mindennapos, de szomorú jelenet, midőn a jogászt megátadják piécsakeblű hitelszói, úgy az eredmény elmaradhatlan.

A pumpus iuristikusnak kevésbé közönséges faja a pumpus athletikus. E módnak hívei egyebet se csinálnak, mint tornáznak. — Oriási hasab fakkal hajigálnak az udvaron, sulyokat emelgetnek reggeltől-estig; sőt még éjszaka is peplanuk csücskére száz kilós sulyokat akasztanak; homályos utcákon pedig megátadják tagba szakadt hentes legényeket, s

megteremteni lehetett, egyszersmind fenn is lehet tartani.

A bizottsági jelentések után a felmentvény a pénztár kezelésére megadatott és a tisztikar és választmány, azzal a különbséggel, hogy Ugron János is bevásárolt, a régi maradt.

Az elnöki zárzó után nyomban az udvarhelyi népnevelési egyesület tartotta fennállásának huszonötödik jubileárius gyűlését.

Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelő elnöki megnyitója után dr. Vajda Emil adta elő az egyesület történetét, mirefa dalegyesület éneke zárta be a gyűlést.

Délután két órakor 400 terítékű bankett volt a „Budapest“ szállodában.

HIREK.

Tájékoztató.

Június 10. Közigazgatási bizottság.
Június 23. A tisztai regattaszövetség ünnepélye.
Június 26. Diákrajális.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Miniszterek a vaskapunál.** Perczel Dezső belügyminiszter és Daniel Ernő kereskedelmi miniszter tegnap reggel a vaskapui munkálatok megtekintésére külön vonaton Bázásra érkeztek.

Daniel miniszter Verseczen szállott fel a különvonatra, a melyen utaztak még a minisztereken kívül Vörös államtitkár, Gonda osztálytanácsos, Náray titkár, Procopius S. fogalmazó, Feudt főellenőr, Bessenyei, Choin, Neményi, Pap Géza, Matuska, Palfy, Daniel László, Vester, Stojanovics b. képviselő, Bakonyi osztálytanácsos, Sturm hírlapíró, Thék nagyiparos és Koronghy földbírtokos. A miniszterek fogadtatására a bázisai pályaudvaron megjelentek Szakalovác, Zlaticza, Radiuma, Suska, Belobraska, Macsevics és Divics községek előjáróságai görög keleti lelkészeikkel.

A vendégeket Vorule főszolgabíró üdvözölte, aki beszédében biztosította őket a szerb és román ajku lakosság hazafias érzületéről. A miniszterek ezután az egyes községek tisztelgését fogadták, melyek nemzeti színű zászlókkal megjelenve, a minisztereket szívió, szetreaszka és éljenkiáltásokkal üdvözölték. Az érkező és a hajón távozó kirándulókat mozsárlövészekkel üdvözölték. A kirándulók reggeli után a művezetéség „Vaskapu“ hajójába szálltak. A tegnapi nap programja a korlai és grébeni telep és a juczuhatag munkálatok megtekintése volt. Az éjjeli szállás Orsován volt.

— **Az árvízkarosultaknak.** Nagy-Torák községe a torontálmegyei árvízkarosultak javára 100 forintot adományozott. A derek román képviselőtestület esen emberbaráti tette nem szorul dicséretre.

adáz utcai harosban fejesztik ökleiket arra a célra, hogy így erejüket kellő fokra praeparálva, otthon a nagy vakáció alatt diadalmasan veressék földhöz megtermett falusi cimboráikat, a midőn azután büszkén vágják zsebre a jó magas összegben kifizött fogadási díjakat.

Egy igen veszedelmes, legalább a társadalomra veszedelmes alfaj azonban a pumpus poetikus. Ez nemcsak mód, hanem egyúttal betegség is, mely néha krónikussá fajul s a társadalomnak hasznos polgárává lesz s abból áll, hogy egyszerre csak az illető világfájdalmas hangulat fogja el, kerülül embertársait s kőtet számra ontja a verseket, melyeket azután könyvbe foglal s gyűjtőivek segítségével megnyomortja velük ismerőseit; nem ritkán csinos összegeket vasalva be velük szerencsétlen áldozatain. Ennek a fajnak művelői már messziről felismerhetők s kerülhetők: arczuk borongó, járásuk imbolygós, mint az álomkórosoké, előszeretettel bámulnak a hig levegőbe s epés hangon diskurálnak, bánatos vagy világgyűlölő hangon beszélve még a káposztagyáluról is. Ha nem rimben köszönnek jó reggelt, akkor hosszú körmondatokkal traktálják a szenvedő emberiséget; elriasztva maguktól még a süketnőmákat is.

A pumpus iuristikusnak igen egyszerű, s épen azért népszerű alfaja a pumpus handléikus. Az ember egész simpliciter behív az utcáról egy épen torkszakadtából működő öregnemű üzért s nadrágvégeladást rögtönöz. Hirtelen pénzsavarnál bámulatosan gyors mentőeszköz.

Ennek ikertestvére a pumpus zálogházikus, mely annyira ismert módozat, hogy bővebb magyarázatát teljesen feleslegesnek találom,

— **Uj vasutak Torontálmegyében.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Botka Béla főszolgabírónak, a m. kir. államvasutak Detta állomásából kiágazólag Bánlak, Szóka, Partos, N.-Gáj községeken át a torontáli helyi érdekű vasut-részvénytársaság Zichyfalva állomásáig, innen Szt.-János, Ürményháza, Vég-Szt.-Mihály, Sándorfalva községeken és a versecz-kubini helyi érdekű vasut-részvénytársaság Károlyfalva állomásán át Alibunárig, innen Petrovoszello, Réva Ujfalu és Franzfeld községeken át a torontáli helyi érdekű vasutak részvénytársaság Ferenczhalom állomásáig s végül Nagy-Gajtól Dentáig, a m. kir. államvasutak hasonló megállóhelyéig vezetendő gőzmozdonyu helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

— **Halálozás.** Megrendítő szerencsétlen ségről értesülünk, mely özv. bodesi David Gyulánét, szül. hajnoki Bobor Jolan urhölgyet érte. A szerencsétlen asszonyt, ki Bécsben lakott, június elsején déltájban, mikor fogadott fi. esküjével hazafelé tartott, egy lóvasuti kocsi leütötte a lábáról és elgázolta. Szerencsére volt még annyi lélekjelenléte, hogy a gyermeket messzire lökte magától és így megmentette annak életét, de őt magát holtan húzták elő a kocsi kerekai alól. A kis fiút, ki az apróbb sérülésektől tekintve tökéletesen egészséges, most a bécsi rendőrség vette őltalma alá. A boldogult asszonyt kinek megynkben is igen elterjedt előkelő rokonsága van, 4-én temették el a bécsi központi sírkertben.

— **A tavaszi ünnepély sikere.** Vettük a következő sorokat: A tavaszi ünnepély rendező bizottságának f. hó 5-én tartott záró ülése alkalmából sietünk a nyilvánosság elé terjeszteni, hogy az ünnepélynek

összes bevétele 1044 forint 78 krajár,
összes kiadása 321 forint 78 krajár.

tiszta jövedelme 723 forint — krajár.

a mely összeget rendeltetési helyére juttattuk. Az ügy nagylelkű támogatásáért fogadjuk a t. közönség meleg köszönetünk nyilvánítását. Steinitzer Gézáné nőegyleti elnök-helyettes, dr. Dellimanich biz. elnök, Steinitzer Géza biz. elnök, Romkay főpénztárnok, dr. Perisits főposztamester, Vég Karoly, Szávics Sándor, Zsiros Mihály ellenőrök, Streitmann Antal titkár.

— **Májusi ájtatosság visszhangja.** Mária nagyobb dicsőségére mondatik ezen köszönet mindazoknak, kik az idei májusi ájtatosság emelésére oly buzgón siettek magasztalni szűz Máriát, ének, zene, gyertya, virág vagy ima által! Neveik föl vannak jegyezve az Ő édes szent szívébe, azon szívébe, melyhez mindennap felkiáltunk: „Óltalmad alá futunk Istennek szent Anyja.“ Nagy-Becskereken, 1895. május 31-én A zárda főnöknője.

Elterjedtségéről szabad legyen csupán a következő krónikás adomát elmesélnem. Az egyszerű jogász, ki éppen aznap tett szakaszerű látogatást egy zálogházban, midőn egy ünnepi alkalommal szónoklatot volt elmondandó, szórakozottságból így kezdte meg a gyászbeszédet: „Vannak az életben órák, melyek a zálogházban vannak.“

Ismeretésemet egy sajátoszerű műfajjal fejezem be, mely — sajnos — ma még nem használható, de rövid idő után — hála az egészségügyünk őreinek — valószínűleg az egész országban alkalmazható leend; értem alatta a pumpus cholerikusait. Ugyanis ma már odajutottunk, hogy a közönséges betegségeket egy jóra való apa sem hiszi el jogász fiának; de ha jövő tavaszra kiüt a vidéken is majd a kolera, akkor nemcsak a budapesti egyetem polgárainak, hanem a vidéki akadémiák hallgatóinak is meglesz az az előnyük, hogy apáiknak egy borsos számlát küldhessenek nyakára, kiállott kolera betegség költségeinek csimén. — Ime egy kép a közel jövőből: „Kedves apám! Hat nap előtt kolerába estem, de — hála Isten — ma már tul vagyok minden veszélyen. Kérem a csatolt költségjegyzékben feltüntetett kis összeget azonnal elküldeni.“ Következik a számla: „Orvos 10 forint, gyógyszerár 20 forint, vörös bor 30 forint. Összesen 120 forint 95 krajár.“ Amiből csak a vörösbor igaz.

Ezekben próbáltam én ismertetni a pumpólások főbb fajait — persze, csak hézagosan. Mert hiszen azokat ismertetni egy egész felolvasó-cyklus sem lenne elég; . . . A szerelmesek leleményesek — de a kölcsönkérő leleményességéhez képest a szerelmes valóságos kretin.

— **Kereskedelmi egyesület Nagykikindán.** A nagykikindai kereskedők régóta szükségét érzvén a tömörülésnek, e hó 3-án értekezletet tartottak, melyen kimondották egy kereskedelmi egyesület megalakításának szükségét. Az alapszabályok elkészítésére egy 15 tagú bizottságot küldött ki az értekezlet.

— **Telefon Szeged és Nagyszentmiklós között.** A szentmiklósiaknak régi kedvenos tervük, hogy belevonják az ő városkájukat a Szeged—temesvári hálózatba. Mint most értesülünk, már serényen is dolgoznak a telefon felállításán és a munka annyira előrehaladt már, hogy egy-két hét múlva átadják a forgalomnak.

— **Betörés egy plébánosnál.** Nem valamelyik megyebeli legsötétebb községben, hanem a délvidék szívében, Temesvárott történt, mint levelezőnk írja, hogy múlt éjjel 12 és 1 óra közt belopódzott egy ismeretlen uri ember a gyárvárosi plébánia-lak udvarába, ahol a pinczeajtát akarta feltörni, a mi azonban nem sikerült neki. A meghiusult kísérletezés után az illető erővel be akart jutni a plébánia irodahelyiségébe, de Vudý Antal apát-plébános észrevette az ügyetlen tolvajt, mire az megugrott. A rendőrség természetesen nyomozza.

— **Kiállítási érmek.** Mint fővárosi levelezőnk írja, a kiállítási érmek mintái tegnap érkeztek meg Párisból. Az első díjat az érem-pályázaton Beck Fülöp hazánkfa nyerte. Háromféle érem lesz, nagy érem, kiállítási érem és a közreműködők érme. A nagy érem felirása következő:

Ezredéves országos kiállítás.

A másik oldalon:

Millenniumi nagy érem kiváló érdemekért.

A kisebbik érmen:

Kiállítási érem — az érdem jutalmául.

A közreműködők érmen csak ez:

Közreműködők érme.

— **A temesvár-pozsonyi színi szövetség** a városi törvényhatóság tegnapi közgyűlésén rövid vita után a mostani beosztásában további három évre, vagyis 1899. évi virágvasárnapig meghosszabbított. E szerint a status quo fennmarad; Pozsonyban októbertől január végeig németül, Temesvárott pedig ugyanezen időben magyarul játszanak a színházban.

Sz. E.

emlékkönyvébe.

Emlékverset kértél tőlem,
Miről írják én nekem?
Boldogságról, szerelemről,
Szép szemeid fényéről.

A boldogság napsugara
Vezéreljen élteden,
Remény rózsák viruljanak,
Minden lépteden.

Szerelem az élet lelke,
Üdvözítő érzelem,
Legyen élted kísérője:
Nyájias, édes, szerelem.

Ne busítsa soha bánat,
Óh leányka!
Szende anyalképedet,
Ne tudj, mi — a szív fájdalma,
Bú ne érje, gyász ne bánatsa,
Szép mosolygó élted.
Kimélje a könyvt árja,
Gyönyörű szép szemedet,
Hallgasd meg azt, a ki téged
Egész lelkével szeret.

P. D.

Táviratok.

A hadügyminiszter a delegációban.

Budapest, június 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint levelezőjük megbízható forrásból értesül, a közös hadügyminiszter a delegáció tavai határozataira a következő felvilágításokat fogja adni; 1. Eddig nem jutott a hadügyminiszter abba a helyzetbe, hogy egy felállítandó harmadik katonai akadémia részletes tervének költségvetését elkészíthette volna és az e célra engedélyezett 40,000 forintnyi hitelt igénybe vehesse. 2. A hadügyminiszter konstatálja továbbá, hogy jelenleg már a kőszegi,

kassai és kismártoni katonai alreáltanodák növendékei is utasítottak a magyar nyelv tanulására.

Az okkupacionális hadsereg rendkívüli szükségletei a magyar korona országai részéről 4,034 586 forintot vesznek igénybe. Az okkupált tartományok adminisztrációja áldozatot nem vesz igénybe, sőt 45 ezer forint felesleggel zárul.

A nuncziusért.

Budapest, június 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az értényi (Tolna m.) kerület r. kath. papsága tegnap tartott közgyűlésén csatlakozott a dombóvári papság határozatához, rosszaságát fejezve ki a kormány eljárása felett, egyszersmind üdvözli és bizalmát fejezi ki a nuncziusnak.

A delegációk előtt.

Budapest, június 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az osztrák delegációt 6-án nyitják meg. Az idej delegáció igen csendes lesz; a Kálnoky-affairet szóba se hozzák, a nemzeti követelések érvényesítésére se lehet gondolni a jelen politikai helyzetben; a delegáció tehát ugyiszólván csak adminisztrálásra fog szorítkozni.

Megszűnt sajtóper.

Budapest, június 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tavaly ősszel az összes lapok közölték egy hirt, a mely miatt Szász Gyula min. titkár, pécsi kataszteri felügyelő sajtóper indított Zarándy Gáspár, a hir jóhiszemű közléje ellen nyilvános rágalmas és becsületsértés címén. Zarándy időközben a sajtóper irataiból meggyőződve, hogy a Szász Gyula mint hivatalnok és magánember ellen közölt sértések és rágalmasok merőben alaptalanok, egész közleményét visszavonta. Ennek folytán Szász Gyula min. titkár, mert teljes elégtételt kapott, a sajtóperből elállott.

Ismét egy sikkasztó bankár.

Budapest, június 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Alig csillapult még le az az általános megbotránkozás, mely a Lőry esetet követte s már ismét egy „előkeltő” bankár szédelgéseit és csalásait tartják izgatottságban a fővárosi közönséget. A vácz-utcai ismert bankárt Kanitz Mórt a rendőrség ma éjjel letartóztatta. Kanitz ugyanis elődjeihez hasonlóan elsikkasztotta összes megbízóinak pénzeit, köztük gróf Csáky Kálmáné, báró Pongrácz Emilné, Kubinyi altábornagy és egy közös hadseregbeli ezredes nagyobb letétjeit. Azonkívül összes alkalmazottjainak óvadékait saját céljaira fordította. Kanitz, ki régebben Bécsben a Rothschild ház pénztárnoka volt, ezeket sikkasztott, mely pénzzel a börzén állandóan játszott. Akkoriban a szerencse kedvezett a merész játékosnak, mert rövid idő alatt egy félmilliót nyert. Meg is nősült, feleségül vevén az azon időben híres operette-énekesnőt Tellheim kisasszonyt. Rothschildék azonban felfedezték a nagyobb mérvű sikkasztást és az idézte elő az éjjel bekövetkezett katasztrófát.

Sértés-e a „lump” szó.

Budapest, június 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Evekig leste Vadász István czipész, hogy a fiatal Gyürky István grófot, aki neki még a jogáskodása idejéből tartozott, viziontláthassa és kontója kifizetésére bírja. De még csak találkozni sem tudott vele. Nemrég a gróf feljött a fővárosba s éppen atyjának, Gyürky Abraham gróf orsz. képviselőnek a lakásán vizitelt, amint oda betoppant Vadász is az elintézetlen kontóval. Az idősebb Gyürky gróf ezen nagyon megbosszankodott és a czipésznek ajtot mutatott, majd mikor a néma jeladás nem használt, ráírvallt, hogy takarodjék s aztán fiához fordulva még hozzátette: Hát már minden lump betolakodik hozzám? — Vadász szokon vette ezt a fogadtatást: elégtételt a

büntető járásbíróshoz fordult, mely azonban Gyürky Abraham grófot felmentette a becsületsértés vádjától. Ezt az ítéletet ma a törvényszék is megerősítette, azért, mert a gróf nem lépte át a magánlak jogos megvédésének határát, a lump kifejezést pedig nem egyenesen a panaszossal szemben, hanem általánosságban használta.

Szerkesztői üzenetek.

Verus. Ön panaszkodik, hogy Nagybecskereken sokat mulatnak azért, hogy segítsenek a szegény árvízárkosultakon. Igaza lehet. De hát lássa, másutt még többet mulatnak, s a szegényeknek semmi hasznuk sincs belőle. Ha valamikor, hát ilyen esetekben szentesíti a cél az eszközöket. Vagy ön hallotta talán már, hogy szegény ember visszaautasította volna az adományt azért, mert mulatságon gyűlt össze a pénz? Alig hisszük. Ne fájjon tehát a fejéért. De jó is volna, ha társadalmi életünknek semmi egyéb kinövése nem volna.

Többeknek. Tessék az árvízárkosultak részére gyűjtött összegeket az alispáni hivatalnak beküldeni.

R. W. A májusi estékért rajongni nem bűn, de ilyen verseket írni legalább is nem illő dolog.

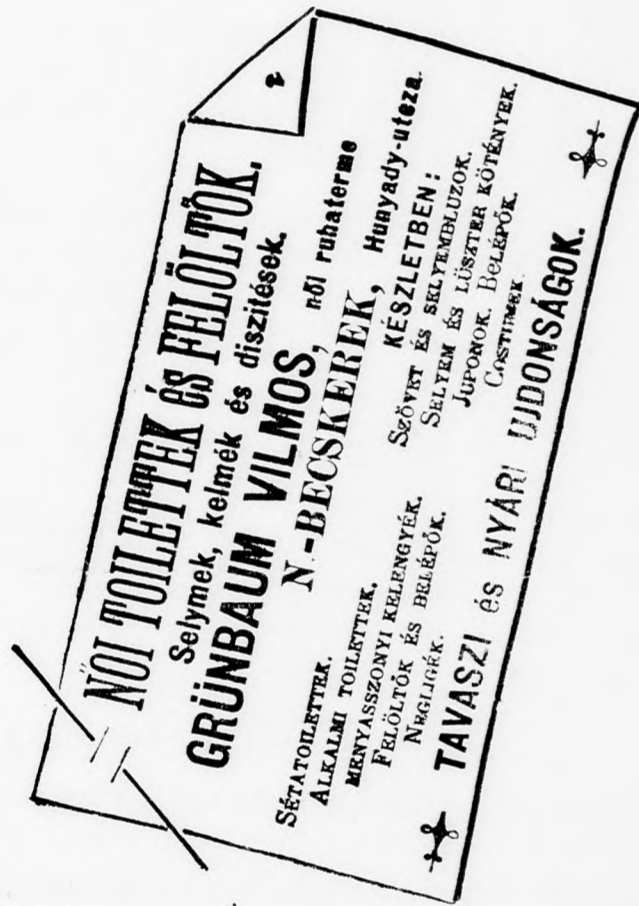
B-t. Ne méltóztassék „költeményeket” írni. Hát mondta valaki, hogy ez okvetlenül szükséges?

Zs. Minél többször. Miért hallgat oly sokáig? Üdv.

K-r. Nem közölhető.

A-a. Tessék csak beküldeni.

Nyilttér.

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr Brájer Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Hirdetések.

8401. szám. kig. 1895.

Hirdetmény.

Nagybecskerek városa az 1895. évben felépítendő 3. katonai barakka munkálatait zárt ajánlati verseny útján kiadni szándékozik.

A zárt ajánlatok beadására határnapul 1895. évi június hó II. napjának d. e. 10 órakor tüzetik ki a városházi épület II. tanácsnoki irodába.

Felhivatnak ennek folytán mindazok, kik ezen munkálatokra vállalkozni szándékoznak, miként az 50 kros bélyeg és ajánlataiknak megfelelő 5%-os bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a fenti határidőig Zachariás József városi tanácsnoknál annyival is inkább beadják, minthogy később érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A terv, költségvetés és feltételek ugyancsak fenti irodában naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1895. évi június hó 6-án.

Krsztics János,
polgármester.

(447-2.1)

Üzletáthelyezés végett

tetemesen leszállított áron kaphatók

mindennemű üveg- és porcellán-áruk,
lámpák, tükrök stb.

Spiro Károly

üveg- és porcellán-kereskedésében

Nagybecskerek, Hunyady- (fő) utca.

(376-255)

2921. szám. 1895.

Pályázat.

A román-écskai községi 400 frttal javadalmazott segédjegyzői állás betöltendő lévén, a választás folyó évi június hó 25-én délelőtt 10 órára Román-Écska községhezánál kitűzetik.

Felhivatnak a pályázók, kik a magyar és román nyelvet szóval és írásban bírják, hogy felszerelt folyamodványaikat, a választást megelőző napig alólírottánál benyujtsák.

Kelt Nagy-Becskereken, 1895. évi június hó 1.

Bakalovich Agost
főszolgabíró.

(440-3.2)

4930. szám tkvi 1895.

Póthirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a törökbecsei takarékpénztár végrehajtónak Bulity Milán, Bulity Dusan, Mirkov Nenád, Ikonov Luka és Bokanity Jova végrehajtást szenvedők elleni 130 frt s jár. iránti végrehajtási ügyében 90. tkv. 95. sz. alatt kibocsátott árverési hirdetményben a melenczei 2209 sz. tjkvben A I. 1-4. sor 2777, 2998, 5003. és 6461. hrsz. A II. 1-4 sorsz. 2778, 2997, 5002. és 6460. hrsz. valamint az A III. 1. 2. sorsz. (1011 1012.) és 1010/b. hrsz. alatt foglalt ingatlanok 972 frt, 973 frt és 50 frt kikiáltási árban leendő elárvereztetésére 1895. június hó 14-ik napjának délelőtt 10 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t.-cz. 167 §-a alapján a kisbirtokosok országos földhitelintézete végrehajtató érdekében is 77 frt 4 kr tőke követelése s járuléka kielégítésé végett megtartatni fog.

Kelt T.-Becsén, 1895. május 20-án, a kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

(434-1.1)

Szabó,
kir. aljárásbíró.

3057. szám. 1895.

Pancsovai főszolgabíróstól

Pályázati hirdetmény.

A leköszönés folytán megtüresedett révaujalvi gyepmesteri állásra pályázat nyittatik. Ezen állással 200 frt évi fizetés, 2 segéd tartásáért 200 frt, 100 frt lótarási átalány, szabad lakás és a gyepmesteri szabályrendelet 9. §-ában körülírt díjazások élvezete van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabály-

szerűen felszerelt kérvényüket a pancsovai járás főszolgabírói hivatalához f. évi június hó 30-ig küldjék be.

Pancsován, 1895. évi május hó 29-én.

(443-1.1)

Jablonszky Miklós,
főszolgabíró.

4856. szám. kig. 1895. A nagyszentmiklósi főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

A Torontál vármegyei nagyszentmiklósi járásba kebeleztet Valkány községében leköszönés folytán a községi orvosi állás megüresedvén, ennek betöltése végett ezennel pályázatot hirdetek.

Az orvos évi fizetése 600 frt, látogatási díjai pedig nappal 40 kr, éjjel 80 kr.

A pályázni óhajtókat felhívom, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi július hó 1-ig nyujtsák be.

Nagyszentmiklós, 1895. május 31-én.

(444-3.1)

Hadfy Károly
tb. főszolgabíró.

2176. szám. kir. ügy. 1895.

Árlejtési hirdetmény.

A felügyeletem alatt álló nagybecskereki kir. törvényszéki fogház központi fűtéséhez szükséges négy darab vertical rendszerű, 700 m³ fűtőképességgel bíró Calorifernek ugyiszintén a központilag nem fűtött helyiségekbe szükséges hat darab közönséges vaskályhának szállítására, felszerelésére és beállítására valamint a régi anyag megfelelő eltávolítására és a fűtőterhez vezető lépcsők javítási munkálatára az előirányzott 1047 frt 20 krnyi költségnek keretén belül az igazságügyi miniszter ur 6 excellentiájának folyó évi május hó 28 án 21607/II. A. I. M. szám alatt kelt rendelete alapján árlejtést hirdetek s felhívom a vállalkozókat, hogy a hivatalos helyiségembe 1895. évi június hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára ezennel kitűzött árlejtéshez 101 frt bánatpénznek előzetes letétele mellett jelentkezzenek vagy ezen bánatpénzzel ellátott írott ajánlataikat a megjelölt időpontig nálam benyujtsák.

Az árlejtési feltételeket a hivatalos órákban közlöm az érdeklődőkkel.

Nagybecskereken, 1895. június 5-én.

(445-2.1)

Dr. Orosdy Lajos
királyi ügyész.

546. szám. bv. 1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nbecskereki kir. törvényszék 1894. évi 9091. számú végzése következtében Dr. Kardos Samu nbecskereki ügyvéd által képviselt Eisenstädter S. és társai nbecskereki cégé javára Popov Pera szerb-ittebei lakos ellen 105 frt s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 346 frtra becsült buza, lovak, kocsi és lószerszámából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagybecskereki kir. járásbíró 7709. 1895. számú végzése folytán hát. 25 frt 93 kr tőkekövetelés erejéig Szerb-Itteben végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközlésére 1895. évi június hó 10-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nagybecskereken, 1895. május hó 27. napján.

(441-1.1)

Simonich Zsigmond,
kir. bir. végrehajtó.

4516. sz. tkvi 1895.

Árverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Nosonyin Markó és Nosonyin Nema szül Smilyán volt kumáni lakos végrehajtást szenvedők elleni 129 frt 75 kr s jár. iránti végrehajtási ügyében a területen levő Kumán község határában fekvő 591. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt felvett (1091-1092) hrsz. és 563 öisz. ház és beltelek 422 frt kikiáltási árban, 1895. évi július hó 10-ik napján délelőtt 8 órakor Kumán községhezánál árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt a kir. járásbíró tkvi irattárában s Kumán község előljárásiágánál megtekinthetők.

Kelt T.-Becsén, a kir. járásbíró mint tkvi hatóság, 1895. évi április hó 27-én.

(438-1.1)

Jakabffy,
kir. jbiró.

Holnap 1895. június hó 7-én

a vasuti vendéglőben

HALÁSZLÉ.

Számos látogatásért esedez

kiváló tisztelettel

BORSODY,
vendéglős.

(446-1.1)